

Subject Area
Fashion Design

Year: 2022
Vol: 8 Issue: 101
PP: 2733-2738

Arrival
06 July 2022
Published
31 August 2022
Article ID Number
63944
Article Serial Number
20

Doi Number
<http://dx.doi.org/10.29228/ssj.63944>

How to Cite This Article
Avcıoğlu Kalebek, N., Öztürk, T., Şahin, S. & Ay, B. (2022). "Minimalizm Sanat Akımının Moda Tasarımına Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:8, Issue:101; pp:2733-2738

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

1. GİRİŞ

Sanatçılar, genellikle görüş ve fikirlerini yansıtmak aynı zamanda kendilerine yeni kapılar aralayacak sanat eserleri üretebilmek için yeni yollar ve ifadeler biçimine başvurumaktadırlar. Bu ifadeler biçimine bağlı olarak ortaya çıkan yeni görüş, duyuş, ve anlamlarla birlikte sanat akımları meydana gelmektedir (Hüsem, 2017). Modern çağda değişen sosyal düzenlerin etkisiyle tasarımcılar sanat ile olan bağlarını etkin hale getirmişlerdir. Moda ile sanat arasındaki ilk ve en iyi bağı oluşturan Charles Frederick Worth sektörde tasarımcı ve alıcı arasındaki bağı resmin bütününde sanatçı ve sanatseverin arasındaki etkileşime benzetilmesini sağlamıştır (Karatay, 2017).

Farklı sanatların tasarımsal olarak düzenlenmesi ve birleşmesiyle oluşturulan çalışmalarda tasarımcıların yeni ifade yolları arayışını görmek mümkündür. Tasarımcıların esinlendiği sanat akımları moda tasarımcılara sanatı etkileyen renk, biçim ve grafikler tasarım alanı içinde bir repertuar kazandırmıştır. Bahsedilen esinlenme sanat akımlarına bağlı olarak geliştirilen soyut imgeler, tarihi bir yapı, nesne veya bir kavram daha yaratıcı tasarımlara dönüştürülmüştür (Karatay, 2017). Bu akımlardan yalnızca biri olan minimalizm sanat akımı, sadeliği ve nesnelliliği öne çıkaran bir akım olup, 1960'lı yıllarda ortaya çıkan soyut dışa vurumculuk akımına tepki olarak boy göstermiştir. Gelişim alanını resim ve heykel alanlarında tamamlayan bu akım ilerleyen zamanlarda moda tasarımını da kapsayan bir sürece dönüşmüştür. Heykelde devrim yaratarak kendini gösteren bu hareketlenme modaya ulaştığında Chanel gibi tasarımcıların elinde yorumlanarak kendini göstermiştir. Chanel'in kadın kıyafetlerine devrim niteliğinde yeni bir yorum getirerek kadınların görece maskülen bir tarzı benimseyebileceklerini göstermesi dönemin feminizm hareketi için öncül bir araç teşkil ederken, sanat anlamında da kıyafetin minimalizmle buluştuğu bir başlangıç noktası olarak kabul edilmektedir (Asil, 2019).

Minimal moda çizgisini benimseyen sanatçıların genel olarak formu azaltarak tasarım saflığına yöneldikleri ve minimalist eğilimlerle ortaya koydukları kıyafetlerle sınıf ayrımı gözetmeksizin bireyi temel alan ilkelerle basitliği ve rahatlığı vurguladıkları görülmektedir (Yinelek, 2014). Dünden bugüne tasarımcıların kıyafetlerinde sade bir şıklık arayışına karşılık veren bu akım, özellikle günümüzde post-modern tüketim anlayışına karşı doğan tepkilerin çoğalması ve bu alanda oluşturulan farkındalık çalışmalarının artması ile yeniden yorumlanma ve sunulma fırsatı bulmuştur.

Minimalizm Sanat Akımının Moda Tasarımına Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme

An Evaluation on the Effects of Minimalism Art Movement on Fashion Design

Nazan Avcıoğlu Kalebek¹ Tuğba Öztürk² Selma Şahin³ Büşra Ay⁴

¹ Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarım Bölümü, Gaziantep, Türkiye

² Öğr. Gör., Gaziantep Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarım Bölümü, Gaziantep, Türkiye

³ Gaziantep Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarım Bölümü, Gaziantep, Türkiye

⁴ Gaziantep Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarım Bölümü, Gaziantep, Türkiye

ÖZET

Sanatta yalınlığı esas bir alan olarak ortaya çıkan minimalizm, son dönemlerde tüketime bağlı aşırılığa karşı net bir duruş sergilemektedir. Minimalizm, tasarım fikirlerini büyük ölçüde etkilemiş bir akım olarak en çok; sanat, mimari, din, felsefe ve moda gibi alanlarda rağbet görmektedir. Özellikle günümüzde moda alanında altın çağını yaşayan minimalizm sanat akımının modaya yepyeni bir bakış açısı sunduğu ve sunduğu bu bakış açısıyla tasarım yelpazesini giderek genişlettiği söylenebilir. Bu araştırma yazısında minimalizm sanat akımının modayla ilişkisi irdelenerek günümüzdeki giysi tasarımlarına yansımaları incelenmiş olup, bu akımdan ilham alarak faaliyet gösteren ünlü tasarımcılar ve koleksiyonları sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Minimalizm, Sanat, Moda, Moda Tasarımı

ABSTRACT

Minimalism, which emerged as an area of simplicity in art, has recently taken a clear stance against consumption-related extremism. Minimalism, as a trend that has greatly influenced design ideas; It is popular in fields such as art, architecture, religion, philosophy and fashion. Especially, it can be said that the minimalism art movement, which is living its golden age in the field of fashion today, offers a brand new perspective to fashion and gradually expands its design range with this perspective. In this research article, the relation of the minimalism art movement with fashion is examined and its reflections on today's clothing designs are examined, and the famous designers and their collections inspired by this movement are presented.

Keywords: Minimalism, Art, Fashion, Fashiondesign

Ölçülü ve işlevsel bir estetiklik anlayışını sunan bu akım özellikle yoğun bir hayatı olan ve profesyonellik gerektiren işlerde çalışan kadınları bu anlamda sunduğu rahatlık ve şıklıkla etkisi altına almaktadır. Giyimde sadeliği ve abartıdan uzak yalın çizgileri ön plana çıkaran bu tarzda esas olan her stile uyum sağlayan görkemli parçaları kullanırken ölçülü olmayı hedefleyip sadelik ve tekdüzelik arasındaki ince çizgiye bağlı kalmaktadır (Kumaş Şenol,2018). Özetle minimalist giyimin amacı şık görünümleri oluştururken sade parçaları bir arada kullanarak yorumlayabilmektir. Minimalizmin bir giysi stili olarak moda sahnelerine taşınmasında öncülük eden büyük tasarımcı Coco Gabrielle Chanel dışında YvesSaint Laurent, Christian Dior ve Cristobal Balenciaga vb. tasarımcıların da bu akımın etkisinde kalarak yepyeni bakış açılarıyla tasarımlar ortaya koyduğu ve ortaya koyduğu bu tasarımlarla büyük ölçüde etki uyandırdığı söylenebilir (Vardar,2015).

Bu çalışmanın amacı minimalizm sanat akımını açıklamak ve beraberinde minimalizm etkisinin moda sahnelerine taşınması ve taşınmasında öncülük eden ünlü tasarımcı ve moda markalarının incelenerek sunulmasıdır. Makalenin kapsamı modern sanat akımlarından olan minimalizm sanat akımı ve moda olarak sınırlandırıldığından, bu akımdan etkilenen tasarımcılara değinilmiştir. Çalışmada halihazırda olan kaynaklardan yararlanıldığı ve yararlanılan kaynaklar, incelenip yorum katılarak sunulduğu için nitel araştırma yöntemine başvurulmuştur.

2. MİNİMALİZM SANAT AKIMINI BENİMSEYEN TASARIMCILAR

2.1. Coco Gabrielle Chanel

Asıl adı Gabrielle Bonheur Chanel olan Coco Chanel, 1883'te Fransa'nın Saumur şehrinde dünyaya gelmiştir. Coco Chanel'ın tasarım manifestosunda konforlu ve fonksiyonelliği sofistike bir görünüm ile düşsel bir çember oluşturarak harmanlayabilen, kendi zamanında olduğu gibi her dönemde damgasını vuran minimalist bir stil efsanesidir. Lüks ve stil denilince akla ilk gelen tasarımcılardan biridir. Tasarımlarının eskizlerini çizip dikmeden genelde çalışırken mankenin üzerine bir kumaş atarak onu arzuladığı silüet ortaya çıkana kadar kesip iğnelemiştir. Devrim niteliğinde getirdiği yeniliklerle adından sıkça söz ettiren CocoChanel ürün yelpazesi olarak da bir dünya lideridir (<https://www.biyografi.info/kisi/coco-chanel>).

Özgürlük arayışı içinde olan kadınları, dantelli, nakışlı, abartılı kostümlerden, korselerden ve onları rahatsız eden kıyafetlerden kurtaran Coco Chanel, daha fazla hareket alanı sunabilen ve özgür çizgiye sahip kıyafetler tasarlayarak moda yeni bir anlayış getirmiştir (<https://www.7-circle.com/yasam/modada-minimalizm/>). Basitliğin ve sadeliğin ortaya çıkardığı görünümdeki şıklığı vurgulayan bu anlayış, sonraki dönemlerde ortaya çıkacak olan minimalizm akımının sadeleştirici ve indirgemeci yaklaşımını yansıtmakla beraber akıma sonradan öncülük edecek olan Coco Chanel için de belirleyici bir özellik göstermiştir.

Resim 1. Coco Chanel (1961) [9]

Resim 2. Coco Chanel (1960) [10]

Yaptığı tasarımlarla kadın vücudunu yeniden şekillendiren büyük tasarımcı, döneminin kadınlarına saygın ve modern bir görüntü kazandırmış bununla birlikte kendi dönemini aşarak yakasız kolay giyilebilen kumaştan tasarladığı sade stil ceketleriyle (Resim 1) 21.yüzyılda bile tercih edilen bir stile imza atmıştır (Kumaş Şenol,2018).

Gelenekselden vazgeçmeyen Coco Chanel modern tasarımı kendisine göre yorumlayıp kalıpları yıkarak kat kat etekleri, abartılı parçaları reddetmiştir. Zengin görünümü zevksizlik olarak niteleyerek uzun eteklerin boylarını kısaltmış, kısa düz etekler ve sade ceketler ile tercih ettiği ipek, tüvit, müslin, saten, şifon kumaşlar ile moda dünyasında hakim olan beyaz, krem mavi, siyah tonlarını kullanarak çığır açan yeni stil yaklaşımıyla zamansız parçaların hikayesini ortaya çıkarmıştır. Yaptığı tasarımlarıyla kadınlara şık bir rahatlık getirmeyi amaçlamıştır. Her sezonun trend parçası olan tüvit takımlar (Resim 2) tasarımcının vizyonu ve onun moda anlayışının temel kavramlarını ortaya koymuştur (Asil,2019).

2.2. Cristobal Balenciaga

Tasarımcıların tasarımcısı olarak görülen Cristobal Balenciaga, 1895 İspanya doğumludur. Kendi dönemindeki tüm tasarımcılar gibi moda kariyerine küçük bir terzi dükkânında başlayan usta tasarımcı, diğer birçok haute couture tasarımcılarına kıyasla drapaj, kalıp ve dikim alanlarında oldukça iddialı bir tasarımcıdır. Giyimde sadelik ilkesinin 20. Yüzyılın ilk zamanlarında başlamasıyla bu ilkeye sıkı sıkıya tutunan Cristobal Balenciaga, özellikle Birinci ve İkinci Dünya Savaşı'nın ardından değişiklik ve özellik gösteren kıyafetlerin yerine rahat ve giyilebilir kıyafetlerin tercih edilmesi durumunu öngörmüş ve kıyafetlerini bu doğrultuda tasarlamıştır (Yılmaz,2017).

Cristobal Balenciaga yorulmak bilmez bir mükemmeliyetçi olarak haute couture'un etik kaidelerine inanmış, zarif görünüm elde etmek için fazla abartılı detaylardan kaçınılması gerektiğini savunmuştur. Olağanüstü yaratıcı yeteneği ile hem formda hem de estetik olarak cüretkârı, tartışmasız trendleri moda dünyasını ele geçirmiştir (Dereboy, 2008).

Resim 3. Cristobal Balenciaga [13]

Resim 4. Cristobal Balenciaga [14]

Cristobal Balenciaga tasarımlarında minimal formlar kullanmaya özen göstermiştir. Koza kabanları, abartılı robalar, eteklerdeki büzgüler, karpuz kollar, balon etek, üste oturan ceketler tasarımlarının ana hatlarıdır. Savaş zamanının etkisiyle oluşan minimal yaşam tarzından esinlenmiş bir tasarımcıdır. 1950 yıllarında tasarladığı ve 'Sack' olarak adlandırdığı elbiseler (Resim 3), vücut anatomisine uygun mimari hatlara sahip rahat hareket etmeyi sağlayan tasarımdır. Balenciaga, giyimde yeni mimari formlar kurgulayarak hacim ve yapı olarak güçlendirilmiş tasarımlarıyla teknik dehasını ortaya koyan çarpıcı tasarımlar yaratmıştır. Yaptığı tasarımların dönemine kafa tutan modern yanı ile taviz vermeyen bütünlüğü sayesinde dönemindeki tasarımcılara kusursuz zanaatkarlığı ve kumaş kullanımındaki öncülüğü ile ilham veren tasarımcılardan biri olmuştur (Kumaş Şenol,2018).

Cristobal Balenciaga renk seçimleri ve tasarım anlayışıyla, Minimal tasarım normlarına ayak uydurmuş tasarımcılardan biridir. Tercihini zarif nakışlı süslemeler ile kullandığı açıkça belirgindir. Tasarımlarını son derece basit formlarla çeşitli kaynaklardan esinlenerek silüetlerde tutarlı bir şekilde dengelemiştir. 'Baby Doll' (Resim 4), kadın figürünün şeklini dar siyah krep bir elbise üzerine kısa kollu, düşük belli ve büzgülü fırfırlı dantelli kumaştan tasarladığı elbise ile soyut sanatın etkisinde kalan Balenciaga bedeni hem ortaya çıkarmış hem de gizlemiştir.

2.3. Andre Courreges

Genel olarak mini eteğin yaratıcısı sıfatıyla ön plana çıkan Andre Courreges, her dönem biraz daha kısalttığı etek boylarıyla büyük ses getirmiş olsa da moda dünyasına kattığı yenilikler bununla sınırlı kalmamıştır. 1961'de 48 Avenue Klebler'de ilk mağazasını açmasıyla moda dünyasını body suitler'le, kısa beyaz go-go boot'larla ve pantolon takımlarla tanıştıran tasarımcı, kısa sürede çok başarılı işlere imza atmıştır [15]. İçinde bulunduğu

dönemde aya ayak basılması, çağdaş tasarımcıları ve Andre Courreges'i gelecek arayışına itmiş ve bu arayışın neticesinde uzay modasını yaratarak bu alanda öncülük etmiştir (Özüdoğru,2013). Aynı zamanda minimalist tasarıma ilham veren ilk sanatçılardan biri olan Andre Courreges, diğer minimalist moda tasarımcılarından farklı olarak minimalliği, yarattığı uzay modasının etkisinde kalarak gelecekçi bir yaklaşımla ele almış ve kadın giyimini yeniden şekillendirmiştir. Modernizm ve Fütürizm gibi sanat akımlarından etkilenen ünlü tasarımcı, tasarladığı kıyafetleri düz çizmeler, gözlükler ve astronotlar tarafından giyilen kasklarla kombinleyerek Uzay Çağı koleksiyonuyla dikkatleri üzerine çekmiştir (Gür Üstüner,2017).

Resim 5. Andre Courreges [18]

Resim 6. Andre Courreges [19]

Space Age (Resim 9 ve 10) adlı uzay çağı teması giyim tasarımıyla bir devrim yaratmış, temiz keskin çizgiler ince yapılı, sade kıyafetler tasarlamaya çalışmıştır. Tasarımlarında genellikle geometrik formlar kullanan usta tasarımcı, genel olarak kullanışlılık ve pratiklik üzerinden tasarımlar geliştirmiştir (Kumaş Şenol,2018).

2.4. Rei Kawakubo

Rei Kawakubo 1942' Japonya'da doğmuş ve 1973'te "Comme des Garçons" firmasını kurmuştur. Tasarımlarında ağırlıklı olarak asimetrik ve dökümlü hatlara yer veren tasarımcı, siyah, gri ve beyaz renk tonlarının hâkim olduğu koleksiyonlar hazırlamıştır. İlerleyen zamanlarda tasarımlarını sanat ve moda arasında kalan bir çizgiye taşıyan tasarımcı, tasarım yeteneğini estetik öğelerle ortaya konmuş zamansız tasarımlarda göstermiştir (Geyik Değerli,2018). Japon stilist dönemindeki ünlü tasarımcılardan olan, Issey Miyake ve Yohji Yamamoto gibi modayı güzel sanatlarla bütünleştiren bir anlayışa sahip olmuştur. Bu doğrultuda moda dünyasına getirdiği "Comme de Garçons" tarzı ile geleneksel kalıpları alt üst eden tasarımcı farklı kesimlere sahip minimalist parçalarıyla oldukça dikkat çekmiştir.

Resim 7. Rei Kawakubo [21]

Resim 8. Rei Kawakubo [22]

Comme de Garçons koleksiyonları siyah ve beyaz renklerden oluşan ve bilinen kadın hatlarının aksine çok farklı formlara ve kesimlere sahip giysilerden oluşmaktadır (Resim11 ve 12). Kadın vücut hatlarını yeniden stilize eden Rei Kawakubo, aynı estetik anlayış ve prensiple oluşturulmuş bu koleksiyon parçalarıyla geleneksel kalıpların yeniden değerlendirilmesine olanak sağlamıştır (Asil,2019).

3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELER

Birbirlerine tepki olarak doğan ve kendi buldukları dönemin düşünce yapısını ve değerlerini ifade eden sanat akımları, sürekli yenilik ve farklılık arayışında olan moda tasarımcıları için her zaman ilham kaynağı olmuştur. 1960'lı yıllarda soyut dışı vurumculuğa tepki olarak ortaya çıkan ve sanatta yalınlığı ve düzeni ilke edinen minimalizm sanat akımı, modanın en çok etkisinde kaldığı sanat akımlarından biri olmuştur. Bu akım başlangıçta heykel ve resimde kendini göstermiş olsa da zamanla moda tasarımını da kapsayan bir sürece dönüşmüştür. Giyimde sadeliği ve zarif görünümü amaçlayan bu tasarım anlayışı geçmişten günümüze dek birçok tasarımcı tarafından ele alınmış ve moda dünyasında dönemini aşan uzun soluklu bir minimal giyim etkisini başlatmıştır. Özellikle Ünlü tasarımcı Coco Chanel'in bu akımdan ilham alarak oluşturduğu tasarımları moda dünyasına sunmasıyla birlikte giyimde minimalizm etkinin büyük bir hızla yaygınlık göstermeye başladığı söylenebilir.

Bu makalede başta Coco Chanel olmak üzere; Cristobal Balenciaga, Andre Courreges ve Rei Kawakubo gibi tasarımlarıyla büyük ilgi uyandıran dünyaca ünlü tasarımcıların tasarımlarından örnekler sunulmuştur. Sunulan tasarımlarda, öncelikle tasarımcıların minimalist giysi öğelerini kıyafetlerinde nasıl kullandıklarına ve genel estetik değerler bakımında minimalist çizgiyi kıyafetlerine nasıl yansıttıklarına dikkat edilmiştir. Ayrıca ele alınan tasarımlar tasarlandığı dönem bakımından değerlendirilerek daha kapsamlı çıkarımlarda bulunulmuştur. Yapılan araştırmalar sonucunda ise bahsedilen bu tasarımcıların ortaya koydukları ürünlerde minimalizm etkiyi oldukça başarılı bir şekilde kıyafetlerine yansıttıkları tespit edilmiştir.

KAYNAKÇA

1. Hüsem, F. (2017), Sanat Akımları ve Moda Bağlamında Güncel Uygulamalar, Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Resim Ana Sanat Dalı, YL Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Alay bey KAROĞLU),120s.
2. Karatay, M. (2017), Sanat Akımlarının Moda Markalarına Etkileri ve Bir Moda Haftası Tanıtımı için Uygulama Çalışmaları, Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Grafik Ana Sanat Dalı, YL Tezi, (Danışman: Yrd. Doç. Elif ERGEN),138s.
3. Asil, Ö. (2019), Minimalist Sanat Akımının Geçmişten Günümüze Yansıması, İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Moda ve Tekstil Tasarımı Programı, YL Tezi, (Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Şeyda ÜSTÜNİPEK),134s
4. Yinelek, M, (2014), Minimalist Sanat Akımının Moda Tasarımcılarını Etkileme Durumu, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Ana Bilim Dalı, YL Tezi, (Danışman: Prof. Fatma ÖZTÜRK), 148s.
5. Kumaş Şenol, N, (2018), Minimalist Sanat Akımının Moda Üzerindeki Etkisine Genel Bir Bakış, Art-Sanat Dergisi, 9,437-448.
6. Vardar, D. (2015), Giyim Tasarımında Minimalizm, Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Tekstil Ana Sanat Dalı, YL Tezi, (Danışman: Prof. Çiğdem Asuman ÇİİNİ), 192s.
7. Coco Chanel Biyografisi.Biyografi. info. (2021). Erişim Adresi: <https://www.biyografi.info/kisi/coco-chanel>.
8. Puloğlu, A. Modada Minimalizm. 7-Circle. (2020). Erişim Adresi: <https://www.7-circle.com/yasam/modada-minimalizm/>.
9. <https://www.vogue.it/news/article/coco-chanel-nuovo-balletto-svetlana-zakharova>
10. <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2016-ready-to-wear/chanel/slideshow/collection#58>
11. Yılmaz, S. Çığır Açan Modernist: Cristobal Balenciaga. Vogue Metropol. (2017). Erişim Adresi: <https://vogue.com.tr/metropol/cigir-acan-modernist-cristobal-balenciaga>.
12. Dereboy, E. J. (2008). Moda ve 100. yılın moda tasarımcıları, Ankara: Özel Güzel Sanatlar Stilizlik.
13. <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/82424>
14. <http://collections.vam.ac.uk/item/O75910/evening-dress-balenciaga-cristobal/evening-dress-balenciaga-crist%C3%B3bal/>

15. Gelecekte Gelen Tasarımlar; André Courreges. İstanbul Moda Akademisi. (2021) ErişimAdresi:<https://www.istanbulmodaakademisi.com/haberler/gelecekte-gelen-tasarimlar-andre-courreges>
16. Özüdoğru, Ş. (2013), Modern Sanat Akımları ve Moda, İdil Sanat ve Dil Dergisi, 2, 211-238.
17. Gür Üstüner, S. (2017), Tekstil Tasarım Tarihine Genel Bir Bakış, Sanat - Tasarım Dergisi, 8 , 49-56.
18. https://irenebrination.typepad.com/irenebrination_notes_on_a/2016/01/obituary-courreges.html
19. <https://www.phaidon.com/agenda/fashion/articles/2016/january/12/andre-courreges-inventor-of-the-mini-skirt-dies/>
20. Geyik Değerli. N. (2018), 21. Yüzyılda Giyilebilir Sanatın Öncü Moda Tasarımcıları, İdil Sanat ve Dil Dergisi, 51, 1413-1426.
21. <http://n.sinaimg.cn/front/300/w440h660/20190114/xVXAhrpcmqw5657486.jpg>
22. <https://www.ngv.vic.gov.au/explore/collection/work/76982/>